ΗΕΥΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

Φυλλάδ. 101. **ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΔΑ.** *Τόμος. Ε'.*

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1851.

Η ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΣ ΜΗΤΗΡ.

ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ὑπὸ Γ. Γ.

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ

Ὑπὸ Π. Β.

—o—

(Συνέχ ἴδε φυλλάδ 100)

« Ἡ ἡμέρα ἤρχιζε ν' ἀνατέλῃ. Δὲν εἶχα κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς μου καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα. Διέταξα νὰ μοὶ φέρωσι φῶς, ἐσφράγισα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τὴν ἀπέστειλα διὰ τοῦ ὑπηρέτου μου, διατάσσων αὐτὸν συνάμα νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ χωρὶς νὰ φέρῃ ἀπάντησιν.

« Ἐξετάθην ἐπὶ τῆς κλίνης μου μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του· ὁ ὑπερβολικὸς κόπος μ' ἐπροξένησεν ἐπί τινας ὥρας γλυκὺν ὕπνον. Πλὴν πόσον ἀπεῖχον τοῦ νὰ ἦμαι ἥσυχος! Ἐπλησίαζεν ἡ μεσημβρία, ὅτε ἐξηγέρθην, πλὴν ἀντὶ νὰ ἦμαι ἡσυχώτερος, κατειχόμην ὑπὸ φλεγμονώδους πυρετοῦ, ἕνεκα τοῦ ὁποίου μοὶ ἐπῆλθε πάραυτα διαρκὴς παραφροσύνη. Ἐν διαστήματι ὀκτὼ ἡμερῶν εὑρέθην περιεστοιχισμένος ὑπὸ πλήθους ἰατρῶν καὶ ἀπείρων περιποιήσεων. Ἡ πρώτη ἐρώτησις, μετὰ τὴν συναίσθησίν μου, ἦτον, ἐὰν ἔφθασαν ἐπιστολαί τινες. Παρῆλθεν ὀκτὼ ἡμέραι εἰσέτι, ὅτε ἔλαβον μίαν... Εἰς ποίαν θέσιν εὑρέθην τότε, ἐπαναβλέπων εἰς τὴν ἐπιγραφὴν, τοὺς γνωστοὺς ἐκείνους χαρακτῆρας, τοὺς τοσοῦτον προσφιλεῖς!... Ἡ ἐπιστολὴ ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἐνώπιόν μου, ἐδίστοζον, δὲν ἐτόλμων νὰ τὴν ἀποσφραγίσω... Ἡ χειρ μου ἔτρεμεν, ἐνῶ ἀπεσφράγιζον αὐτήν.... Ὅταν ἤρχισα νὰ ἀναγινώσκω.. Θεέ μου! ὁποία ἦτον ἡ κατάστασίς μου!... Ἡ Ἐρρικέτα ἀνεγνώριζε τὸ σφάλμα της, προσέπιπτεν εἰς τὴν ἐπιηκειαν καὶ τὴν γενναιότητά μου, ἀνέθετεν εἰς χεῖράς μου τὴν τύχην της. Θὰ μ' ἀγαπᾷ ἐφ' ὅρου ζωῆς ὡς τρυφερὰ ἀδελφή, μ' ἔλεγεν· περιέγραφέ μοι ὡ, γενεῖαν, ὡς μαγείαν τὸ πάθος, τὸ ὁποῖον εἶχε παρασύρει αὐτὴν πρὸς ἄνθρωπον τόσον ἀξιαγάπητον. Ἐδικαιολόγει αὐτὸν, πολλὰ κατ' αὐτὴν εὐφυῶς δὲν ἦτον, εἰμὴ κατὰ τὸ ἥμισυ ἔνοχος. Δὲν ἠπατήθη, δὲν παρεσύρθη, εἰμὴ ἀπὸ ἀκατανίκητον πάθος. Ἐνόμιζεν, ὅτι μ' ἀγαπᾷ πιστῶς· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν της ἐγνώρισεν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδυνήθη νὰ συναπαντήσῃ, χωρὶς ν' ἀφιερωθῇ

διὰ παντὸς πρὸς αὐτόν. Πλὴν μοὶ προέτεινε, καὶ μὲ παρεκάλει νὰ δεχθῶ φιλίαν, ἥτις ἤθελε διαρκέσει ἐφ' ὅρου ζωῆς.

« Μοὶ ἔλεγεν, ὅτι κατὰ τύχην ἡ ἐπιστολή μου περιέπεσεν εἰς χεῖράς της, ἀπόντος τοῦ ἐραστοῦ της, ὅτι ηὐλόγει τὸν Θεὸν, καὶ μ' ὥρκιζεν εἰς ὅ,τι εἶχεν ἱερώτερον καὶ ἀκριβέστερον ἅμα, νὰ μὴ ἐκθέσω εἰς κίνδυνον μήτε τὴν ζωήν μου, μήτε τὴν τοῦ συνταγματάρχου, διαβεβαιοῦσά με, ὅτι δὲν ἤθελεν ἐπιζήσει εἰς τὸν θάνατον ὁποιουδήποτε ἡμῶν. Τέλος μὲ παρεκάλει ἐπιμόνως νὰ ἐπιτρέψω αὐτῇ νὰ συνομιλήσωμεν, καὶ μοὶ προσδιώριζε πλησιόχωρόν τινα τόπον, ἔνθα ἤθελεν εὑρεθῆ μετά τινας ἑβδομάδας. Ἐκεῖ ἐπεθύμει, μοὶ ἔλεγε, νὰ ἐκτεθῇ μόνη εἰς τὴν ἀγανάκτησίν μου, ἐπειδὴ τὸ ἀκατανίκητον πάθος της, μ' εἶχε βλάψει καιρίως· πλὴν εἶχε μεγιστην ἀνάγκην νὰ μὲ ἰδῇ, νὰ μοὶ ὁμιλήσῃ, διότι ἄλλως δὲν ἤθελε δυνηθῆ ποτε νὰ εὑρῇ ἀνάπαυσιν. »

Ἐνταῦθα ὁ κόμης ἐσιώπησε πρὸς ὀλίγον. « Κυρία, ἐξηκολούθησε, δὲν ἠδυνάμην βεβαίως νὰ μὴ ἀναγνωρίσω εἰς τοιαύτην ἐπιστολὴν τὸ παράδοξον πάθους μεγίστου. Ἀλλ' ἦν αὕτη τοσοῦτον περιπαθὴς, ὥστε ἐκόπασε τὴν ὀργήν μου, καὶ μετέβαλε τὴν ἀγανάκτησίν μου εἰς λύπην. Ἐπεθύμουν νὰ ἐγνωρίζετε τὴν γυναῖκα ἐκείνην, νὰ τὴν ἠκούετε, ὁμιλοῦσαν. Ὁ ἦχος τῆς μελῳδικῆς φωνῆς ἀντήχει εἰς τὰ ὦτά μου· ἅπασαι αἱ χάριτες ἐζωγραφοῦντο εἰς τὴν φαντασίαν μου, ἀναγινώσκοντος τὴν ἐπιστολὴν αὐτῆς. Ποία καρδία δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ τὴν συγχωρήσῃ ; πλὴν καὶ ποία καρδία ἐπίσης ἤθελε δυνηθῆ νὰ τὴν στερηθῇ ἄνευ βαθυτάτης λύπης .

« Ἀπεφάσισα μολοντοῦτο νὰ τῇ ἀποκριθῶ, καὶ νὰ τὴν ἐνθαρρύνω, πλὴν χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ· νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ παραλάβῃ ἅπαντα τὰ πράγματά της, τὰ ὁποῖα εἶχον διατάξει νὰ κρύψωσιν, ἵνα μὴ μὲ λυπῶσιν ἐπὶ μᾶλλον, καὶ ν' ἀφήσω αὐτὴν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς τύχης της.

« Ἀνεπαισθήτως διηγέρθησαν ἐν ἐμοὶ ἀκούσιοι σκέψεις. Ἐὰν ἐπήγαινον. . . . Ἐὰν τὴν ἔβλεπον. . . . ἤθελα τὴν ἀποκτήσει ἐκ νέου, ἔλεγεν ἐνδομύχως ἡ καρδία μου εἰς τὰς στιγμὰς τοῦ ἔρωτος.

« Ὄχι. ὄχι, δὲν θέλω τὴν θλίψει πλέον εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ἔλεγεν ἡ ἐξυβρισθεῖσα τιμή μου, καὶ τοι αὐτῇ τῷ ὄντι ἐγένετο ἡ ἀπόφασίς μου κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

« Ἐν τοσούτῳ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ τὴν ἐπανίδω μὲ διεβίβρωσκε διηνεκῶς· ἐνόμιζον, ὅτι διεσκεδάσθη, πλὴν ἀνεγεννᾶτο, ἐνισχύετο, καὶ μ' ἐλύπει νυχθημερὸν· ἀνεμιγνύετο μὲ τὰ δάκρυά μου καὶ καθιστα αὐτὰ πικρότερα. Τέλος πάντων μετά τινα ἔκστασιν, ἥτις μοὶ παρίστα τὴν ὡραιοτάτην καὶ εὐγενεστάτην μορφήν της, καὶ ἥτις, ὅτε συνερχόμην εἰς ἐμαυτὸν, μ' ἄφινε κατατεθλιμμένον, μ' ἐφάνη, ὅτι τὴν ἴδον ὠχρὰν, ἄμορφον, δεομένην, ἐκτείνουσαν πρός με τὰς χεῖράς της καὶ ἐκπνέουσαν. . . Δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνθέξω εἰς τοιαύτην ἰδέαν, ἥτις κατέπαυσεν ἐν ἀκαρεῖ πᾶσαν ἀγανάκτησιν. Ἀνεχώρησα μόνος καὶ ἄγνωστος διὰ ταχυδρομικῆς ἁμάξης, καὶ διέταξα τὸν ὑπηρέτην μου νὰ μὲ προσμείνῃ μὲ τοὺς ἵππους εἰς Σ. . .

« Ἔμαθον, ὅτι τὸ σύνταγμα διευθύνθη πρὸς τὸ Φ. . . καὶ ἔσπευσα δρομαίως νὰ τὸ φθάσω. . . Τέλος πάντων ἦλθον εἰς Β. . ., ἔνθα συνηντήθημεν εἰς τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον.

« Ἔπεμψα πάραυτα ἓν γραμμάτιον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συνταγματάρχου, διατάσσων τὸν ὑπηρέτην νὰ τὸ ἐγχειρίσῃ εἰς τὴν σύντροφόν του, ἐνῷ ἐκεῖνος ἔλειπεν εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν. Ἐβεβαιώθην δὲ περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ ἀπεσταλμένου, καθότι μ' ἔφερεν ἀπάντησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκείνη μὲ παρεκάλει νὰ παρευρεθῶ περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὴν πλησίον πλατεῖαν τοῦ ξενοδοχείου, καὶ νὰ περιμένω ἐκεῖσε ἡσυχάζων.

« Δὲν ἐξῆλθον τῆς οἰκίας μου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, φοβούμενος μὴ συναπαντηθῶ που μετὰ τοῦ συνταγματάρχου. Ἡ θέα του βεβαίως δὲν ἤθελε μὲ ἀφήσει κύριον ἐμαυτοῦ. Ἡ ἰδέα μόνη, ὅτι ἦτο τόσον πλησίον μου, συνετάραττε τὸ αἷμά μου εἰς τὰς φλέβας παραδόξως. Ἡ ταραχή μου ἦτον ἀκατανόητος. Πόσον μεγάλη μοὶ ἐφάνη ἐκεινη ἡ ἡμέρα ! Ἐνόμιζον, ὅτι ποτὲ δὲν θέλω ἰδεῖ τὸ τέρμα της. Τέλος πάντων ἔφθασεν ἡ νύξ. Ἡ ὥρα προσήγγιζεν, ὁ κώδων με εἰδοποίησεν, ἐξῆλθεν τοῦ ξενοδοχείου τρέμων. Ἔλαβα καιρὸν νὰ περιέλθω ὀλίγας στιγμὰς ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν εἰς τὴν ἄλλην τῆς πλατείας. Ἤμην τεταραγμένος καὶ περίφοβος, ὡς νὰ ἤμην ἔνοχος. Πλὴν τίνι τρόπῳ νὰ σᾶς περιγράψω τὸ τί ἠσθάνθην, ὅταν ἴδον τὴν Ἐβρικέταν ἐξερχομένης ἔκ τινος γειτονικῆς οἰκίας ; Δὲν ἦτον ἐνδεδυμένη ἀνδρικά· ἤθελε προσβάλλει τὴν εὐαισθησίαν μου παρουσιαζομένη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, καθ' ὃν τρόπον συνειθιζεν εἰς τοὺς ἄλλους, τὴν εὐχαρίστησα διὰ τὴν προσοχήν της. Τῇ ἔτεινα τὸν βραχίονα, καὶ ὡδήγησα αὐτὴν σιωπηλῶς εἰς τὸν θάλαμόν μου.

« Ἀπαλλάξατέ μοι, κυρία, της διηγήσεως συνεντεύξεως, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις μοὶ εἶναι θλιβερά.

« Δὲν δύναμαι νὰ καταλάβω πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ διατηρήσῃ τις φαινομένην ψυχικὴν γαλήνην, πῶς ὑπεστήριξα τὰς δυνάμεις μου, καὶ τέλος πάντων πῶς τὸ αἴσθημα τῆς ἀξιοπρεπείας μου ἠδυνήθη νὰ θέσῃ ὅρον τινὰ εἰς τὴν συγχώρησιν, τὴν ὁποίαν ἡ καρδία μου ἐχορήγει ἄνευ τινὸς προφυλάξεως.

« Ἐν τοσούτῳ, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας μου, ἐπεκαλεῖτο τὴν συγγνώμην μου, καὶ ἀπῄτει τρυφερώτερον αἴσθημα. Μ' ἐζωγράφιζε πιστῶς τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην, ἥτις τὴν συνέδεε μετ' ἐμοῦ, ἀνεγνώριζεν ἑαυτὴν καὶ μόνην ὅλως ἔνοχον. Μὲ ἐξώρκιζε νὰ τὴν συγχωρήσω, καὶ μοὶ ὑπέσχετο ἀφοσίωσιν, τὴν ὁποιαν ἡ ἀκαμψία μου δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ ἐλαττώσῃ.

« Περίφοβος μὲν, μὴ ἀποκαλυφθῇ ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ της, δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀποσπασθῇ καὶ ἀπ' ἐμοῦ, ἃ ἀπεκάλει τρυφερὸν ἀδελφόν της, χωρὶς νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πλήρη καὶ βεβαιαν συγχώρησιν μου.

« Ἡ συνέντευξις αὕτη ὑπῆρξεν ἡ ἀποφασιστικὴ στιγμὴ τῆς ζωῆς μου. Δὲν δύναμαι νὰ κατανοήσω πῶς ἀντέσχον εἰς τὴν σφοδρότητα τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα μ' ἐνεποίησε. Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ τοιαῦται ἀναμνήσεις, καθότι ὁσάκις ἀναπολῶ αὐτὰς, αἰσθάνομαι παντοτε λυπηρὰς ἐντυπώσεις.

« Ἐνόμισα σπουδαιότερον, νὰ ἐγκαταλείψω τὸν τόπον ἐκεῖνον· μὴ δυνάμενος δὲ νὰ εὕρω ἵππους, ἔσπευσα, ἅμα ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα, νὰ λάβω θέσιν εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ἅμαξαν, ὅπου ἡ συνοδία σας, κυρία, παρέσχεν εἰς τὴν καρδίαν μου παρηγορίαν τινα· αἱ δὲ δυστυχίαι καὶ τὰ δάκρυά σας διήγειρον τὴν συμπάθειάν μου, ἥτις ἀνέβαλε στιγμιαίως τὸ αἴσθημα τῶν βασάνων μου.

« Ἐστέ μοι φίλη, κυρία, τολμῶ νὰ τὸ ἀπαιτήσω παρ'

ὑμῶν μετὰ θάρρους· ἐπιτρέψατέ μοι νὰ καυχηθῶ, ὅτι ἡ φιλία μου δὲν θέλει εἶσθαι πάντῃ ἀνωφελὴς εἰς ὑμᾶς, καὶ ἤδη, ὅτε δὲν μ' ἀναμένει πλέον ἡδονή τις, θέλω συναισθάνεσθαι τὴν χαράν, τοῦ ὅτι θέλω εἶσθαι ὠφέλιμος ἅμα καὶ ἀναγκαῖος εἰς τὴν φιλίαν σας. Τοῦτο θέλει εἶσθαι ἀναμφιβόλως τὸ μέσον τοῦ ν' ἀγαπήσω ἐκ νέου τὸν κόσμον τοῦτον. Ἡ εὐαισθησία τῆς ψυχῆς σας, ἡ ἔνθερμος φιλοστοργία σας μὲ παρέχωσιν ἀφορμὴν νὰ κρίνω περὶ τῆς ἀξίας φιλίας, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον διακαῶς ἐπιθυμῶ. Καρδία, τεθλιμμένη ἐκ τῶν δυστυχιῶν, συμμερίζεται κάλλιον πάσης ἄλλης τὴν συμπάθειαν τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ δυστυχία, καὶ χαίρει μεγάλως, ἐλπίζουσα νὰ γλυκάνῃ τὴν πικρίαν. Ἐπιθυμῶ νὰ ταξειδεύσω ἐπί τινα ἔτη, νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς σκηνογραφικοὺς καὶ τοσοῦτον ἐγκωμιαζομένους τῆς Ἑλβετίας τόπους, νὰ ἴδω τὰς παμμεγέθεις καὶ οὐρανομήκεις κορυφὰς τῶν Ἄλπεων, καὶ τέλος νὰ ἀναπαύσω τὴν φαντασίαν μου περιπλανωμένην ἐπὶ τῶν ἀργυρωδῶν καὶ ἡσύχων λιμνῶν ἐκείνων τῶν τόπων. Εἴθε ἡ θέα των νὰ διαχύσῃ εἰς τὴν ψυχήν μου τὴν γαλήνην, τὴν ὁποίαν αὕτη ἀπώλεσεν ! εἴθε νὰ ἀνακτήσῃ εἰς τὰς εἰρηνικὰς ἐκείνας κοιλάδας τὴν ἠρεμίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐλπίζω νὰ χαρῶ πλέον ! Εἴθε τέλος πάντων ν' ἀνεύρω εἰς αὐτὸ τὸ ταξείδιον. ὄχι τὴν εὐτυχίαν (καθότι τοιαύτη δὲν ὑπάρχει δι' ἐμὲ πλέον), ἀλλὰ τὴν εἰρήνην τοὐλάχιστον καὶ τὴν ἀνάπαυσιν !

« Δὲν θ' ἀναχωρήσω, κυρία, πρὶν ἢ ἐπιτύχω παρ' ὑμῶν ὑπόσχεσίν τινα, ἥτις θέλει μοι εἶσθαι πολλὰ προσφιλής. Εἰς τὴν παροῦσαν τῶν πραγμάτων κατάστασιν, εἰς τὴν κρίσιμον θέσιν τοῦ τόπου τούτου, ἐνδέχεται νὰ συμβῇ ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην στιγμὴν ἀπροσδόκητόν τι συμβὰν, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ σᾶς ἀναγκάσῃ νὰ ζητήσητε τὴν συνδρομὴν ἑνὸς φίλου. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν διέταξα τὸν ταπεζίτην μου M. N. . . νὰ ἐκπληρώσῃ ἀμέσως τὰς ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας ἠθέλετε κάμει. Θέλετε ἀρνηθῆ ταύτην εἰς φίλον, κυρία, εἰς νέον φίλον, εἴν' ἀληθὲς, πλὴν εἰς φίλον τίμιον, ὅστις ἐζήτησε παρ' ὑμῶν στιγμαίως τοιαύτην εὔνοιαν ; Παραχωρήσατέ μοι τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην, κυρία, σᾶς ὁρκίζομαι, ὅτι ἡ ἄρνησίς σας ἤθελε διαταράξει τὴν ἐλπιζομένην ἀνάπαυσιν. »

Συγκεχινημένη ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης ἡ Κλημεντίνα τῷ ὑπεσχέθη νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς προβλεπτικῆς ἀγαθότητός του, ὁσάκις ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς κρισιμον περίστασιν, καὶ νὰ διατηρήσῃ πάντοτε γλυκεῖαν τὴν ἀνάμνησίν του.

Ἑπομένως ὡμίλησαν ἐπὶ πολὺ περὶ τῶν οἰκιακῶν ὑποθέσεων. Ἐκεῖνος δὲν ἐγνώριζεν, εἰμὴ ἐν παρόδῳ, τὰς ἐν τῷ ταξειδίῳ λυπηρὰς περιστάσεις. Ἡ δὲ Κλημεντίνα εἰς ἀμοιβὴν τῆς πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνης του εἰσῆλθεν εἰς εἰδικωτέρας λεπτομερείας. Περιέγραψεν αὐτῷ αἰσθηματικῶς τὴν σκληρότητα τῆς τύχης της, καὶ τῆς τοῦ Ἐδημόνδου, τοσοῦτον σκληρῶς περιφρονηθέντος ὑπὸ τοῦ θείου. Ἀνέγνω τὴν σκληρὰν ἐπιστολὴν, ἥτις εἶχε ταπεινώσει αὐτὴν τοσοῦτον, καὶ ἐκμηδενίσει ἁπάσας τὰς ἐλπίδας της.

Αἱ θυγατέρες της εἰσῆλθον τότε εἰς τὸν θάλαμον, καὶ ἐπροσπάθουν μετὰ τῆς μητρὸς νὰ καταπείσωσι τὸν κόμητα νὰ συμπρογευματίσωσι λιτόν τι πρόγευμα· πλὴν ἐκεῖνος ἐδικαιολογήθη, ὅτι εἶχε διατάξει νὰ ἑτοιμασθῶσι τὰ πάντα διὰ τὴν ἀναχώρησιν, τὴν ἐπιοῦσαν λίαν πρωΐ. Ὅθεν ἀπεχωρίσθησαν. Τὰ κοράσια ἐλυπήθησαν διὰ τοὺς κινδύνους τοῦ ταξειδιου. Ὁ κόμης προέβλεπε πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο ν' ἀνησυχήσῃ τοὺς φίλους του ἐν τῇ ἀπουσίᾳ. Ἕκαστος δὲ τούτων ηὔχετο καὶ παρεκάλει τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀμοιβαίαν εὐτυχίαν καὶ παραμυθίαν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Βερολῖνον ἡ Κυρία Λινδοῦ ἀπώλεσε σχεδὸν αἴφνης τὴν γραῖαν καὶ πιστὴν θεράπαινα, τὴν ὁποίαν μόνον εἶχε διατηρήσει, καὶ τὴν ὁποίαν πάντοτε εἶχε θεωρήσει ὡς φίλην εἰλικρινῆ. Ἔκλαυσε πικρῶς δι' αὐτὴν, ἡ δὲ παραμονὴ τῆς ἀναχωρήσεώς της ἐστάθη ἐπίσης ἡμέρα θλίψεως εἰς τόπον εὐτυχῆ, ἔνθα εἶχε διέλθει τοσοῦτον καιρὸν εὐτυχῶς.

Τέλος πάντων ἔφθασεν ἄνευ δυστυχημάτων εἰς τὴν νέαν κατοικίαν, ἥτις εἶχε προετοιμασθῆ δι' ἐπιστασίας τοῦ φίλου Βρέμερ.

Τὰ ἐπιπλά της ἦσαν ἁπλᾶ καὶ λίαν εὐάριθμα· πλὴν ἡ μεγίστη καθαριότης τῆς κατοικίας της παρεῖχε τὴν χάριν ἐκείνην, ἥτις δὲν συνοδεύει πάντοτε τὴν πολυτέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Ἐπομένως ἐπέτρεψε τῷ Ἀρρίγῳ ν' ἀπέλθῃ, τὸν ὁποῖον μετὰ πολλῶν δακρύων ἀπεχωρίσθη. Ἡ παρουσία τοῦ ἀνθρώπου τούτου συνεμιγνύετο μὲ μυρίας ἰδέας γλυκεῖας ἅμα καὶ λυπηρὰς, καὶ ἀνεπόλει εἰς αὐτοὺς πολλὰς ἀκριβεῖς ἀναμνήσεις ! Ἦτον δὲ ὁ τελευταῖος φίλος, τὸν ὁποῖον αὕτη ἐστερεῖτο. « θυγατέρες μου, εἶπεν ἡ Κλιμεντίνα, πρὸς τὰ κοράσιά της παρακαθήμενα περὶ τὴν δύσιν τῆς ἡμέρας, ὑμεῖς, αἵτινες μετὰ τοῦ καλοῦ ἀδελφοῦ μὲ διατηρεῖτε εἰς τὴν ζωὴν, ἀκούσατε τὰς δεήσεις τῆς φιλοστόργου μητρός σας· αὗται εἰσὶν ἡ ἐντολὴ τῆς εὐτυχίας, τὴν ὁποίαν μέλω νὰ σᾶς δώσω κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν.

» Μὴ ἀναλογίζεσθε πλέον τὸ παρελθὸν, ἀκριβαί μου θυγατέρες, μὴ σκέπτεσθε πλέον περὶ τῆς παρελθούσης εὐδαιμονίας μας· μὴ παραβάλλετε τὰς παρούσας μὲ τὰς παρελθούσας περιστάσεις· ζῆτε εὐτυχεῖς· μὴ μιμεῖσθε ἐκείνους οἵτινες χαίρονται διὰ καλητέραν τύχην, μηδὲ φθονεῖτε αὐτούς.

»Δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ στερηθῆτε οὐδενὸς, ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς διατήρησίν σας. Δύναμαι εἰσέτι νὰ φροντίσω περὶ τῆς ἐντίμου ὠφελείας, ἥτις πηγάζει ἐκ τῆς αὐστηρᾶς οἰκονομίας, καὶ τὴν ὁποίαν διατηρεῖ ἡ τάξις καὶ καθαριότης· ἐν ἑνὶ λόγῳ περὶ παντὸς ὅ,τι εἶναι οὐσιῶδες εἰς τὰς ἀληθεῖς ἀνάγκας. Πλὴν ἤθελα κλαύσει πικρῶς ἐξ αἰτίας σας, ἀκριβαί μου θυγατέρες, ἠθέλατε λυπήσει κυρίως τὴν φιλόστοργον μητέρα σας, ἐὰν ἡ ματαιοφροσύνη, ἢ ἡ χαμέρπεια ἤθελον διεγείρει δυσαρέσκειάν τινα κατὰ τῆς τύχης σας, ἐὰν ἠθέλατε ἀφεθῆ τυφλῶς εἰς τὴν κενοδοξίαν, τοῦ νὰ κάμετε ἐπίδειξιν δι' ἐξωτερικὰ προτερήματα, ἐὰν ἠθέλετε καυχηθῆ διὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουσιν εἰς ὑμᾶς αὐτὰς, καὶ τέλος ἐὰν ὁ συρμὸς ἤθελε περφυσιώσει τὸ πνεῦμά σας ἀπὸ χαμερπεῖς μικροπρεπείας, τὰς ὁποίας ἀνάγκη ν' ἀφίνητε εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς τύχης εὐνοουμένους, χωρὶς νὰ φθονῆτε, οὐδὲ νὰ μέμφησθε αὐτούς. Ἔσεσθε ἀγαθαί, ἀγαθαὶ ἀκριβαί μου θυγατέρες, ἔσεσθε πάντοτε ἐργατικαὶ, φιλόπονοι· φροντίσατε οὕτω ν' ἀπατήσητε τὴν τύχην, ἥτις ἀληθῶς δὲν ἀρνεῖται ὑμῖν, εἰμὴ περιττὰ καὶ ὅλως ἀνωφελῆ εἰς τὸ εὖ ζῆν πράγματα. »

Τὰ κοράσια συγκινηθέντα ὑπεσχέθησαν τὰ πάντα, ῥιπτόμενα μὲ τρυφερότερα θωπεύματα περὶ τὸν τράχηλον τῆς μητρὸς, ἥτις τὰ ἔσφιγγεν περιπαθῶς εἰς τὸ στῆθός της. Αὕτη εἶχεν ἀποφασίσει νὰ τ' ἀναθρέψῃ ἡ ἰδία, καὶ νὰ ἦναι ἡ μόνη των ὁδηγός· ἡ ἀνατροφή,

τὴν ὁποίαν αὕτη εἶχε νὰ λάβει, παρεῖχεν αὐτοῖς ἁπάσας τὰς εὐκολίας καὶ μεγάλην ὠφέλειαν· προσεῖχε δὲ νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ καθήκοντα ταῦτα καὶ τὰς φροντίδας, τῶν ὁποίων μία καλὴ μήτηρ μόνη εἶναι κατάλληλος. Ἡ πρωτίστη ἀρχή της ἦτο νὰ προσηλώσῃ πρωΐμως τὰς νέας καρδίας των εἰς τὴν θρησκείαν, νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἀγάπην, τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν δημιουργὸν τῶν ἁπάντων, τὸν ἔφορον τῆς τύχης μας. Αὕτη ἐγνώριζε παντὸς ἄλλου καλήτερον, ὅτι μία γυνὴ δὲν δύναται νὰ ἦναι εὐτυχὴς, οὐδὲ τὴν οἰκογένειάν της νὰ εὐτυχήσῃ ἄνευ θρησκείας, καὶ ἦτο πεπεισμένη, ὅτι ἡ θρησκεία, ἥτις πρέπει νὰ ἦναι ἀντικείμενον τῆς τε ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, δύναται μόνη νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν ἀκαθωΐαν ὁδὸν τοῦ βίου, ἀνυψοῦσα τὸ λογικὸν ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων χαμερπειῶν. Μία γυνὴ, ἥτις ἐπιθυμεῖ ἐνθέρμως κενοδοξίαν, δὲν δύναται νὰ ἦναι τῷ ὄντι, εἰμὴ ἡ πλέον ἀξιολύπητος τῶν ἀνθρώπων· αἱ σκέψεις της στηρίζονται ἐπὶ ἀρχῶν ἐσφαλμένων, δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ μήτε τὰ καθήκοντά της, μήτε τὰς ἀρετάς της, στερεῖται ὅλων τῶν ἐλατηρίων, ἅτινα τὴν ἐφελκύουσιν πρὸς αὐτὰ, καὶ, ἀφοῦ ἅπαξ ἀπατηθῇ καὶ ἐπιπλανηθῇ ἐν τῷ βίῳ, ἀφικνεῖται τυφλῶς πρὸς τὸν θάνατον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἀπελπισία θέλει εἰσθαι τὸ καταφύγιόν της

Μὲ πόσην σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν ἡ καλὴ αὕτη μήτηρ ἐνηχολεῖτο νὰ προασπίσῃ τὰ τέκνα της κατὰ τοσούτων τρομερῶν σκοπέλων ; καὶ τῷ ὄντι κατώρθωσε νὰ ἐνσπείρῃ εἰς τὰς τρυφερὰς καρδίας των πεποιθησιν ἀνεξάλειπτον. Αὕτη ἐγνώριζε πολὺ καλῶς, ὅτι καὶ ἡ σοφωτέρα ἀνατροφὴ δύναται νὰ ἔχῃ τοὺς σκοπέλους της· Συνειθισμέναι ἀποκλειστικῶς νὰ ζῶσι καὶ νὰ ἐργάζωνται μετ' αὐτῆς, διὰ τῆς ἡδονικῆς συντροφίας καὶ συμπαθείας, αἱ θυγατέρες αὐτῆς εἶχον σχηματίσει εἰς τὰς ἰδέας των εἴδός τι σταθερότητος, ἥτις δυσκόλως διὰ τοῦ καιροῦ καὶ τῶν περιστάσεων μετεβάλλετο. Δὲν ἐγνώριζον νὰ ἐκτιμῶσι τὰς ἰδέας τῶν συντρόφων των, ἐπροσπάθουν ὅλαις δυνάμεσι νὰ τὰς προσελκύωσιν εἰς τὰς δοξασίας των, ἀντὶ νὰ ἐνδιδῶσιν εἰς τὰς ὀρέξεις ἐκείνων.

Ἡ Κλημεντίνα κατενόησεν, ὅτι ἔπρεπε νηπιόθεν νὰ διδάξῃ αὐτὰς νὰ ζῶσι μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ νὰ ἐνσπείρῃ τὰ σπέρματα τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν· διὸ ἔπεμπεν αὐτὰς ἐπί τινας ὥρας τῆς ἡμέρας εἴς τι δημοδιδασκαλεῖον, ἔνθα ἡ πεῖρα ἠδύνατο νὰ τὰς διδάξῃ, ὅτι δὲν δύναταί τις νὰ ζήσῃ, εἰμὴ δι' ἀμοιβαίας συμπαθείας ἅμα καὶ καλῶν πράξεων. Ν' ἀγαπῶσι τὸ καλὸν, ν' ἀνέχωνται τὸ κακὸν, νὰ οἰκτείρωσι τὸν ἀδύνατον, νὰ συλλυπῶνται τὸν γελοῖον δίχως νὰ μιμῶνται αὐτὸν, ταῦτα ἦσαν αἱ μόναι παραινετικαὶ ἐντολαὶ, τὰς ὁποίας ἐνετέλλετο αὐταῖς. Τοῦτο δ' ἐγίνετο εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὰ εὐτυχῆ κοράσια συνῳκειοῦντο ἐν τῇ ἐρημικῇ των ἡλικίᾳ μὲ τὰς ἀρετὰς, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἀληθῶς τὴν εὐτυχίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Ἡ Κλημεντίνα ἀπεῖχε πολὺ τοῦ νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι εἰς μίαν πόλιν ἄγνωστον ἠδύνατο νὰ ἦναι τὸ ἀντικείμενον τῶν σκέψεων καὶ ἐρευνῶν τῶν ἄλλων· ἐκείνη, ἥτις ἔζη βίον μονήρη, ἥτις ἀπέρευγεν ἁπάσας τὰς ἡδονὰς, τὰς ὁποίας καὶ εἰς τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας τῆς ζωῆς της πολλὰ ὀλίγον ἀγάπησεν ! Ἐκείνη, ἥτις δὲν ἐζήτει τὴν εὐτυχίαν της, εἰμὴ ἐν τῇ ἐρημίᾳ, καὶ δὲν ἐγλύκαινε τὰς θλίψεις της, εἰμὴ διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων, ἠδύνατό ποτε νὰ σκεφθῇ, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἀντικείμενον τῆς περιεργείας τῶν ἀδιαφόρων ; Καὶ ὅμως ἡ διαγωγή της ἐπεκρίνετο ὑπὸ μυρίων ἀναιδῶν ἀνθρώπων· τὰ ἐλάχιστα ἔξοδά της ἐξητάζοντο· ἐζήτουν νὰ μάθωσι πόσα ἦσαν τὰ εἰσοδήματά της, ἤθελον νὰ ἐξεύρωσιν, ἐὰν εἶχεν. . . ἐὰν ὠφεῖλε. . . καὶ αὕτη ἡ περιέργεια, τὴν ὁποίαν ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς εἶχε προΐδῃ, συνέβη εἰς τὴν ἰδίαν Κλημεντίναν. Αἱ μόναι φίλαι τῆς Κλημεντίνας ἦσαν δύω ἀξιέραστοι θυγατέρες μιᾶς γραίας, ἐμπόρου τῆς γειτονίας, γυναικὸς αὐστηροτάτων ἠθῶν καὶ ὀρθοτάτης κρίσεως. Ἡ Κλημεντῖνα καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἠγάπων τὰς δύω ταύτας νεάνιδας ὡς ἀδελφὰς, καὶ συνέζων ἐν μεγίστῃ οἰκειότητι. Αὗται εἶχον μεμακρυσμένην τινὰ σχέσιν μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ συμβούλου Βρέμερ, ὑπανδρευθείσης, ὡς προείρηται, μετά τινος δικαστικοῦ ὑπαλλήλου τῆς πόλεως ἐκείνης. Οὗτος ἦτον καθ' ὑπερβολὴν μωρὸς, ὁ δὲ χαρακτήρ του δὲν ἠδύνατο νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὸν ἦθον τῆς Κλημεντίνας τρόπον.

Εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Δήμαρχος πληροφορηθεὶς παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του περὶ τῶν προτερημάτων τῆς Κλημεντίνας, προέτρεπεν αὐτὴν νὰ συστήσῃ σχολεῖον πρὸς διδασκαλίαν γλωσσῶν· ὑπελόγιζε τὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ παράξῃ ἓν τοιοῦτον κατάστημα, ἐπολλαπλασιάζεν αὐτὰ, καὶ τέλος πάντων τὴν ἐμέμφετο διότι δὲν ἤξευρε νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτῶν.

Εἰς πᾶσαν ἐπίσκεψιν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐπανελαμβάνετο, καὶ ἐξεφράζετο μὲ τρόπον τοσοῦτον σκληρὸν, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τοσούτων ἐλατηρίων καὶ πικρῶν ἐπιπλήξεων, ὥστε τὸ ἀνθρωπάριον αὐτὸ κατέστη τέλος πάντων καθόλου ἀνυπόφορον τῇ Κλημεντίνᾳ. Αἱ θυγατέρες της ἐβδομίμαζον ἐπίσης ἐπὶ τῶν συντρόφων των μεγαλην προσβολήν. Ἡ Κλημεντίνα ἀπεκρίνετο εἰς τὰ παράπονά των μὲ τρυφερὰς παραινέσεις, περὶ ὑπομονῆς καὶ πραότητος, καὶ προέτρεπεν αὐτὰς νὰ ἦναι ἐπιεικεῖς διὰ τὰ σφάλματα, τὰς προλήψεις καὶ τὴν ἀδυναμίαν.

« Ἂς ἀναδειχθῶμεν ἄξιαι τῆς καταγωγῆς μας, φίλτατά μου κοράσια, μεταχειριζόμεναι τὰ προτερήματα τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς καλῆς καρδίας. » καὶ τοιουτοτρόπως ἐνεθάρρυνε τὴν γενναιότητά της, ζητοῦσα νὰ τὴν ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς θυγατέρας της.

Μέχρις ἐκείνου ἐλάμβανε πάντοτε παραμυθιτικὰς παρὰ τοῦ Ἐβεμόνδου εἰδήσεις. Οὗτος τῆς ἔγραφε συνεχῶς ὀλίγον ὕστερον μετὰ τὴν σκληρὰν καταφρόνησιν, τοῦ θείου εἰδοποίησεν αὐτὴν, ὅτι ἄγνωστός τις ἄνθρωπος τὸν ἐχαροποίησεν διαβεβαιῶν αὐτὸν ἐπανειλημμένως διὰ μικρόν τι εἰσόδημα, τὸ ὁποῖον τῷ ἐχρησίμευεν ὡς συνδρομὴ διὰ νὰ διέλθῃ τὸν χειμῶνα. Ἡ βραδύτης τοῦ ταχυδρόμου, αἱ δυσάρεστοι εἰδήσεις ἔκαμον, ὥστε ἡ εὐάριθμος οἰκογένειε νὰ δοκιμάσῃ ἐναλλαξ ἀνησυχίαν καὶ σνενοχωριαν. Ὁ Ἐβεμόνδος ἠσθένησε βαρέως, ἡ ἀδύνανος ἕξις του δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ ὡς παραχειμάδιον τραχεῖαν πεδιάδα καὶ εὐτελεῖς οἰκοδομάς. Μόλις ἡ Κλημεντίνα ἐβεβαιώθη, ὅτι οὗτος ἐπαύθη, νέα θλῖψις προσετέθη ἵνα πικραίνῃ τὴν πτωχὴν μητέρα. Τὸ σύνταγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπηρέτει, ὑπέπεσεν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Βασιλέως, ὥςε ἤλλαξεν ἀποστερηθὲν ὅλων τῶν εἰς αὐτὸ ἀποδιδομένων πρότερον τιμῶν καὶ ἀποδοχῶν. Ὁ Ἐβεμόνδος ἠσθάνθη μὲ τὴν μεγαλητέραν θλῖψιν τῆς καρδίας του ἀτιμίαν, τὴν ὁποίαν συνεμερίζετο χωρὶς νὰ ἦναι ἄξιος αὐτῆς, ἡ δὲ Κλημεντίνα ἐν τῇ λύπῃ της, ἐθεώρησε τὴν νέαν ταύτην δυστυχίαν, ὡς ἔνειδος ἀνταναχλώμενον ἐφ' ὅλης τῆς οἰκογενείας.

Ἐν τούτοις μετὰ ἕνα μῆνα τὸ αὐτὸ σύνταγμα δοξασθὲν εἰς τὴν μάχην τοῦ Λιγνιτσ ἀντικατέστη καὶ προσεκτήσατο ἐκ νέου ἁπάσας τὰς ἀπαιτουμένας τιμὰς, ὁ δὲ Ἐβεμόνδος μ' ἀνέκφραστον χαρὰν ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν μητέρα του περὶ προβιβασμοῦ, τὸν ὁποῖον συγχρόνως ἐπέτυχε. Προσέθετε πρὸς τούτοις, ὅτι ἀνώνυμός τις (ὁ ἴδιος ἀναμφιβόλως) εἶχε πληρώσει αὐτῷ γενναίως τὴν ἀναγκαίαν προκαταβολὴν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἀποσκευῆς ἀναλόγως τοῦ νέου βαθμοῦ του· ἡ δὲ Κλημεντῖνα ἐνόμιζεν, ὅτι δὲν ἀπατᾶται, ἀποδίδουσα εἰς τὸν κόμητα τοιαύτας μεγαλοδωρίας.

Καθησυχάσασα ὁπωσοῦν ἡ Κλημεντῖνα ἤσχισε νὰ γεύηται τῆς ἡσύχου εὐτυχίας, τὴν ὁποίαν εὕρισκεν ἐντὸς τῆς οἰκογενείας· ἔχαιρε μὲ τὴν μεγαλητέραν εὐχαρίστησίν της διὰ τὴν πρόοδον τῶν θυγατέρων της. Τὸ πνεῦμά των ἐπροικίζετο διηνεκῶς ἀπὸ πολυειδεῖς καὶ ἐμμόνους γνώσεις, ἡ δὲ εἰς ἅπαντα τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ἠνεῳγμένη καρδία των ἀπήλαυε, μὲ τὴν παραφορὰν τῆς ζωηρᾶς καὶ αἰσθηματικῆς νεότητος, τῶν καθαρῶν καὶ ἁπλῶν ἡδονῶν, τὰς ὁποίας μία μήτηρ ἀγχίνους ἤξευρε νὰ προετοιμάζῃ Αὕτη τὰς ἀντήμειβεν εἰς τὴν μοναξίαν διὰ τὴν στέρησιν τῶν διασκεδάσεων καὶ ἡδονῶν, τῶν ὁποίων περὶ πολλοῦ ποιοῦνται οἱ ἄνθρωποι, καὶ αἱ ὁποῖαι ἀποκτῶνται τόσον ἀκριβά.

Εὐάρεστός τις ἀνάγνωσις μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν γειτόνων, ὀλίγη μουσικὴ, ἁπλοῦν τι παιγνίδιον διῄρει καὶ συνέτεμνε τὰς ἑσπέρας. Ἡ Κλημεντῖνα ἐπανηγύριζεν ἀλληλοδιαδόχως τὰς ἡμέρας τῶν γενεθλίων ἑκάστου ἀτόμου τῆς οἰκογενείας, ἡ τοῦ Ἐβεμόνδου, καί τοι ἀπόντος, δὲν παρημελεῖτο Εἶχεν ἐκλέξει ἐπίσης εἰς πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους ἄλλην τινὰ πανήγυριν, προσδωρισμένην εἰς ἀμοιβαῖα δῶρα, τὰ ὁποῖα ἐγίνοντο ἀντικείμενον φροντίδων καὶ ἡδονικῶν κόπων· αὗται δὲ αἱ ἀθῶαι ἡδοναὶ ἐνεψύχωνον τὴν ἐνεργητικότητά των, καὶ διῄρουν τὸν καιρὸν εἰς ἐλπίδος καὶ χαρᾶς περιόδους. Καθαρὰ καὶ θελκτικὴ ἁπλότης, ἥτις τόσον ἐπωφελῶς κατεῖχε θέσιν τῶν θορυβωδῶν καὶ ἀνωφελῶν διασκεδάσεων τοῦ κόσμου! Πλὴν τοιαύτη ἥσυχος εὐτυχία δὲν ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ, τοσοῦτον γλυκείας ἀπολαύσεις ἔμελλε νὰ στερηθῇ ἡ Κλημεντῖνα, ἡ δὲ σταθερότης αὐτῆς ἔμελλε νὰ δώσῃ τὴν τελευταίαν ἀπόπειραν τῆς ὑπομονῆς.

Αἴφνης εἰδοποιήθη παρὰ τοῦ φίλου της Βρέμερ περὶ τῆς ἀπωλείας μικροῦ τινος κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε θέσει εἰς τὴν ἀσφαλεστέραν καὶ ἀξιοπιστοτέραν οἰκίαν. Ἀπροσδόκητα συμβεβηκότα, δυστυχίαι προελθοῦσαι ἕνεκα τοῦ πολέμου, λεηλασίαι, φόροι ὑπέρογκοι, ἠνάγκασαν τὸν τραπεζίτην ν' ἀναβάλῃ τὰς πληρωμὰς, καὶ ν' ἀποσυρθῇ ἐπί τινα καιρόν. Ὁ ἀξιότιμος Βρέμερ ὑπέσχετο νὰ μὴ φεισθῇ οὐδενὸς μέσου δυνατοῦ διὰ νὰ σώσῃ τοὐλάχιστον τὸ περίσσευμα ἐκείνου τοῦ ναυαγίου, πλὴν εἰς μάτην, καθότι ἡ ἀπώλεια ἐστάθη ἐντελής.

Ἤθελον εἶσθαι ταῦτα ἱκανὰ, ἤθελεν εἶσθαι ποτὲ δυνατὸν νὰ περιγράψῃ τις τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ τρόμου, ὅστις κατεσπάραττε τὴν καρδίαν τῆς Κλημεντῖνας εἰς τοιοῦτον ἀκατανόητον τρόπον ; Νὰ χάσῃ εἰς μίαν στιγμὴν τὴν τελευταίαν, τὴν μόνην συνδρομήν της ; νὰ ἴδῃ ματαιουμένην τὴν μόνην της ἐλπίδα καὶ μετ' αὐτῆς τὴν εὐτυχίαν, τὴν παροῦσαν καὶ τὴν μέλλουσαν ἀνάπαυσιν ! Ἀναμφιβόλως αἱ πρῶται στιγμαὶ ἐστάθησαν τόσον λυπηραὶ, ὥστε αὕτη ἐπλημμύρισε τὸ προσκαιφάλαιον μὲ τὰ δάκρυά της, Ἡ νεᾶνις Ἀνέζα εἶχε συμμερισθῇ μετ' εὐαισθησίας τὴν θλίψιν, τῆς ὁποίας ἠγνόει ἐντελῶς τὴν αἰτίαν, πλὴν ἡ ἄφροντις τῆς ἡλικίας της κουφότης εἶχε μολοντοῦτο μεταβάλει τὴν πρώτην ἐκείνην ἐντύπωσιν, καὶ τὰ εὐτυχῆ κοράσια ἐκοιμῶντο ἠρέμα εἰς τὸ πλάγιον τῆς μητρὸς θρηνούσης ἐπ' αὐτῶν. « Πανάγαθε Θεὲ, εἶπεν ἡ Κλημεντῖνα, ἐνίσχυσόν με νὰ ὑποφέρω τὴν νέαν ταύτην δυστυχίαν, καὶ δός μοι φρόνησιν ν' ἀνακουφίσω αὐτήν. » Ἡ βραχεῖα αὕτη, πλὴν ἔνθερμος δέησις, συνωδεύθη πάραυτα ὑπὸ νέου θάρρους.

Τὴν ἐπιοῦσαν πρωΐαν ἠγέρθη μᾶλλον εὐδιάθετος, ἐθεώρησε τὴν θέσιν της ὑπὸ νέαν ἔποψιν, ἐσυνείθισεν ἐν ᾗ παρούσῃ καταστάσει, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν φρίκην της διὰ τῆς σταθερότητος καὶ τοῦ κόπου. Ἀπεφάσισε νὰ προσηλωθῇ γενναίως εἰς πᾶν τὸ ὠφέλιμον, καὶ νὰ ἐνασχοληθῇ προσεκτικώτερον παράποτε εἰς τὰ καθέκαστα τῆς οἰκονομίας. Προσέλαβε ἀντὶ θεραπαινίδος βοηθόν τινα μόνον διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὑπηρεσίαν, ἐνῶ αὕτη μετὰ τῶν θυγατέρων της ἐφρόντιζον περὶ τῶν ἐσωτερικῶν. Τοιαῦται ἐνασχολήσεις ἐφάνησαν ἀναμφιβόλως εἰς αὐτὰς κατ' ἀρχὰς ἐπίπονοι, πλὴν ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ ἕξις διευκολύνουσι τέλος πάντων πᾶν ὅ,τι ἡ δυνάστις ἀνάγκη κελεύει. Καὶ ὅμως ἅπασαι αὗται αἱ ἐλαττώσεις δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς πραγματικὰς καὶ ἀναποφεύκτους ἀνάγκας. Ὁ πόλεμος ἐξηκολούθει πεισματωδῶς, ἡ σιτοδία ηὔξανεν, ἦτον ἀνάγκη νὰ διπλασιάσῃ τὰς ἐλαττώσεις. « Ἂς ἐργαζώμεθα » ἔλεγεν ἡ Κλημεντῖνα, καὶ ἐζήτει τὴν ὠφελιμωτέραν ἐργασίαν, ὅτε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ θείου της περιῆλθε τυχαίως εἰς χεῖράς της, ἥτις ἐστάθη δι' αὐτὴν ἀκτὶς φωτός. « Ἡ θεῖα πρόνοια, εἶπεν, μοὶ ἐγένετο τυχαίως ἡ πηγὴ τῆς εὐτυχίας μου ; Ναὶ, εἶμαι εἰς κατάστασιν ἀκόμα ν' ἀναδεχθῶ τοιοῦτον ἀγῶνα· εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ πάντων πρέπει νὰ πειρώμεθα πρὸς σωτηρίαν. Ὁ δυστυχὴς, ὅστις πνίγεται, δράσσει μὲ ὁρμὴν ἔμπλεως ἐλπίδων καὶ τὸν σμικρότατον θάμνον διὰ νὰ σωθῇ. »

Εἰς τὴν πρώτην ὁρμήν της ἔγραψε πρὸς τὸν κύριον Γουερστὸρφ, τὸν ἐκ νηπιότητος φίλον της, ὅστις μετὰ τὴν εὐτυχῆ ἐργασίαν του ἀφιέρωνε τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας εἰς τὰς μούσας. Τὸν εἰδοποίησε περὶ τῆς ἀθλίας τύχης της, τῷ ἐνεπιστεύθη τὰ σχέδιά της, καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ συμβουλὰς, τὰς ὁποίας ἀμέσως ἔλαβεν.

(Ἀκολουθεῖ.)

Η ΧΡΥΣΗΙΣ.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ.

« Εὐδαίμονες, οἷσι κακῶν ἄγευστος αἰών ».
ΣΟΦΟΚΛΗΣ.

—o—

Α.

Δὲν πνέουσι πλέον οἱ κρυεροὶ καὶ θυελλώδεις ἄνεμοι τοῦ χειμῶνος. Ἔπαυσαν οἱ ὄμβροι καὶ μόνον εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Κυθαιρῶνος καὶ τοῦ Πεντελικοῦ λευκάζουσιν αἱ χιόνες. Ἐμειδίασεν ἡ μυρίπνους καὶ ζωηρόφρες ἄνοιξις, καὶ μειδιώσης αὐτῆς, ἱλαρὸ-